

Pondelok 11. týždňa v Cezročnom období

Rozjímanie na pondelok 11.
týždňa v Cezročnom období.
Navrhované témy sú: kontrast
medzi Achabom a Nabotom;
pravá a falošná opatrnosť;
Kristova spravodlivosť.

V TOM ČASE izraelský kráľ Achab
zvíťazil v ťažkom vojenskom ťažení
proti sýrskemu kráľovi. Boh ho
viedol a prostredníctvom proroka
daroval víťazstvo. Keď však zvíťazil,
Achab sa rozhodol konať na vlastnú
päsť, bez Boha. Po tom, čo mu bolo
toto správanie vytknuté, „izraelský
kráľ odišiel domov smutný a
nahnevaný“ (1 Kr 20, 43). Nechápe,

že jeho nepříjemné pocity sú spôsobené tým, že žije ďaleko od Boha, a svoj smútok sa snaží napraviť uspokojovaním svojich chútok. Po tejto epizóde nám Písmo hovorí aj o tom, že „Jezreelský Nabot mal vinicu, ktorá bola v Jezreeli, v susedstve paláca samarijského kráľa Achaba. Achab povedal Nabotovi: *Daj mi svoju vinicu, bude mi na zeleninovú záhradu, lebo je tesne vedľa môjho domu. Dám ti za ňu lepšiu vinicu. Alebo ak sa ti viac páči, dám ti za ňu v peniazoch, koľko je hodna*“ (1 Kr 21, 1-2). Nabot sa odmietol vzdať dedičstva svojich otcov, ako to vyžadoval Mojžišov zákon, a Achab sa opäť vrátil „domov, mrzutý a nahnevaný pre slovo, ktoré mu povedal jezreelský Nabot: *Nedám ti dedičstvo po svojich otcoch!* Hodil sa na lôžko, odvrátil si tvár a nechcel nič jesť“ (1 Kr 21, 4). Achab opäť nerozumie. Je preňho nepochopiteľné správanie Nabota, čestného človeka, ktorý sa riadi

hlbším presvedčením a nie je vydaný napospas vplyvu povrchnej užitočnosti či pôžitku.

„Nabot bol šťastný,“ hovorí svätý Ambróz, „lebo hoci bol chudobný a slabý tvárou v tvár kráľovej arogancii, bol taký bohatý vo svojich citoch a vo svojej nábožnosti, že neprijal kráľovské peniaze výmenou za vinicu zdedenú po rodičoch“[1]. Nabot sa javí ako slobodný, celistvý človek, kým Achab so všetkou svojou mocou nám pred oči stavia obraz, ktorý môže byť niekedy aj naším vlastným, človeka, ktorý sa nechá unášať okolnosťami, bez iného vedenia ako nálady alebo rozmaru okamihu. „Dôstojnosť človeka si vyžaduje, aby konal podľa vedomej a slobodnej voľby, čiže pohýnaný a vedený osobným presvedčením, a nie pod vplyvom slepého vnútorného popudu alebo z čisto vonkajšieho donútenia“[2]. Svoju slobodu dobre pestoval, usiloval sa zjednotiť s

Bohom celým svojím srdcom a ako chutné ovocie prinášal čnosti, ktoré robia človeka šťastným.

AKO ROZDIELNE sa javia cnosti spravodlivého človeka, najmä rozvážnosť, v porovnaní s odhodlanosťou a ľstivou prefíkanosťou Jezabel, Achabovej manželky! Aj ona sa hanbí za nedostatok charakteru svojho manžela, a tak využije svoje schopnosti, aby ho prinútila prevziať Nabotovú vinicu. „Napísala v mene Achaba list, udrela naň jeho pečať a poslala list starším a predstaveným jeho mesta, ktorí bývali s Nabotom. V liste napísala toto: *Vyhláste pôst a Nabota posadte na popredné miesto medzi ľud! Oproti nemu posadte dvoch mužov, vyvrheľov. Oni nech dosvedčia: Rúhal sa Bohu a kráľovi. Potom ho vyvedte a ukameňujte, nech*

zomrie! (1 Kr 21, 8-10). Keď splnili jej rozkaz, Jezabel „povedala Achabovi: Vstaň, zabav vinicu Jezreelčana Nabota, ktorú ti odmietol dať za peniaze, lebo Nabot už nežije, je mŕtvy“ (1 Kr 21, 15).

Charakter tejto ženy, ktorá dala odstrániť izraelských prorokov, vyvolala strach a útek samotného Eliáša, zatiahla svojho muža a všetok ľud do uctievania Baala, je zarážajúci. Jezabel sa s chladnokrvnou precíznosťou pohybuje v spleťtosti zákona a tká elegantnú fintu, ktorá jej umožňuje spáchať tento zločin bez toho, aby si poškvrnila vlastné ruky alebo ruky svojho manžela. Táto nespravodlivosť nás však učí, že ani jej lstivosť nie je rozvážnosť, ani jej rozhodnosť nie je statočnosť, ani jej sebaovládanie nie je miernosť. Uzavretá pred Božou pravdou sa Jezabel odvracia od spravodlivosti a svoje vlastnosti dáva do služieb

vlastných chútok, čím spôsobuje nešťastie sebe i svojmu okoliu.

Táto rozvážnosť bez Boha sa často označuje ako „rozvážnosť tela“. Naopak, „pravá múdrosť je stále pozorná voči všetkým Božím vnuknutiam a pri tomto bdelom načúvaní prijíma do duše prísluby i skutočnosť spásy (...). Múdrosť srdca je cnosť, ktorá usmerňuje a riadi mnoho iných cností. Múdrostou sa človek stáva odvážnym, avšak bez nerozvážnosti; a kvôli skrytej pohodlnosti neodmieta žiť naplno podľa Božích prikázaní. Miernosť múdreho nie je necitlivosťou ani mizantropiou, jeho spravodlivosť nie je tvrdosťou a jeho trpezlivosť nie je podliezavosťou“[3].

TVÁROU V TVÁR takému správaniu, ako bolo správanie Achaba a Jezabel

voči Nabotovi, môžeme pociťovať rozhorčenie a túžiť po spravodlivosti. Preto nás môžu prekvapiť Ježišove slová z evanjelia: „Neodporujte zlému. Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nadstav mu aj druhé. Tomu, kto sa chce s tebou súdiť a vziať ti šaty, nechaj aj plášť. A keď ťa bude niekto nútiť, aby si s ním išiel jednu míľu, choď s ním dve. Tomu, kto ťa prosí, daj, a neodvracaj sa od toho, kto si chce od teba niečo požičať“ (Mt 5, 39-42).

Nie je potrebné zmierňovať Pánove slová. V skutočnosti nás Ježiš povzbudzuje, aby sme žili s nesmiernou slobodou, vlastnou tomu, kto má v Bohu svoj poklad a s ním vlastní všetko. Takýto človek je pripravený vzdať sa čohokoľvek pre dobro druhých. A to sa nevylučuje so spravodlivosťou, tou cnosťou, ktorá sa vyznačuje práve tým, že sa usiluje o dobro druhých. Nič nemôže byť vzdialenejšie od spravodlivosti ako

karikatúra, ktorá ju vykresľuje ako sebeckú cnosť, ktorej ide len o ochranu a nárokovanie si vlastného. Prvé slovo spravodlivosti nie je *moje*, ale *tvoje*. Svätý Tomáš Akvinský tvrdí, že je to cnosť, ktorá nás otvára blížnemu a vedie nás objaviť v ňom osobu, pričom nás pobáda k aktívnemu hľadaniu jeho dobra[4].

Nabot bol spravodlivý, lebo miloval Boží zákon, zdroj najvyššej spravodlivosti, a dedičstvo svojich otcov, ktoré musel zachovať pre svoje deti; a bránil ich pred nelegitímnym rozmarom kráľa. Nakoniec, aj keď sa to na prvý pohľad nezdá, vyšiel z toho ako víťaz, „lebo je lepšie trpieť za dobré skutky, ak je to Božia vôľa, ako za zlé“ (1 Pt 3, 17). Takto apoštol Peter opakovane napomínal prvých kresťanov a vždy im ako vzor ukazoval na Ježiša, ktorý za nás položil svoj život. V Kristovej smrti nadobúda Nabotova smrť a každá nespravodlivosť svoj plný význam.

Svätá Mária, ktorá bola formovaná v najlepšej tradícii izraelského ľudu, nám pomôže mať múdre srdce, ktoré nachádza svoje potešenie v priľnutí k Bohu a prelieva sa k druhým v skutkoch spravodlivosti plných lásky.

[1] Svätý Ambróz, *De officiis*, 2, 5.17.

[2] *Gaudium et spes*, bod 17.

[3] Svätý Josemaría, *Boží priatelia*, bod 87.

[4] Porov. Svätý Tomáš Akvinský, *Summa Theologiae* II-II, q. 58, a. 2, co.
